

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-16

Ärendenummer SMF-2025-01437

Handläggare

Tommy Ståhl

Telefon:

E-post: tommy.stahl@stadsmiljo.goteborg.se

Avgiftsfria resor i kollektivtrafiken för färdtjänstresenärer

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden beslutar att med Västtrafik teckna ”Uppdragsavtal avseende tillköp av färdtjänstbiljett”, gällande från 2026-03-16, löpande tills vidare med en ömsesidig uppsägningstid om sex kalendermånader.

Sammanfattning

I januari 2024 tecknades ett tvåårigt avtal med Västtrafik om tillköp av så kallade färdtjänstkort som medger kostnadsfria resor i kollektivtrafiken zon A. Färdtjänstkorten utgjorde en ersättning för de fria resor i kollektivtrafiken som månadskorten för färdtjänstresor tidigare gav som en extra förmån. Månadskorten försvann dock när ett nytt avgiftssystem infördes i februari 2024.

Det nuvarande avtalet med Västtrafik gäller från 2024-03-15 – 2026-03-15. Genom avtalet erbjöds färdtjänstresenärer i åldern 20 – 64 år möjlighet att utan kostnad resa i kollektivtrafiken dygnet runt under avtalsperioden.

För dessa två år innebär avtalet en fast årlig kostnad för Göteborgs Stad på cirka 2 mnkr. Under början av 2025 gjorde stadsmiljöförvaltningen en utvärdering av avtalets första år i syfte att ge underlag för beslut om en eventuell fortsättning efter avtalets slut. Utvärderingen visade på positiva effekter genom gott nyttjande av färdtjänstkorten samtidigt som antalet färdtjänstresor för målgruppen minskade. De minskade kostnaderna för färdtjänst översteg kostnaden för avtalet med Västtrafik.

Inför 2026 har Västtrafik presenterat ett avtalsförslag som i sina villkor harmonierar med det avtal staden har avseende tillköp av seniorkort för personer över 65 år. Avtalet löper tills vidare med en ömsesidig uppsägningstid om sex kalendermånader. Den årliga ersättningen för avtalet är löpande baserad på det antal resor som gjorts två år tidigare. Kostnad per resa är drygt 12 kr och kostnaden för den första 12-månadersperioden uppgår till 4 037 tkr.

Erbjudande om ett Färdtjänstkort för resor i kollektivtrafiken kommer att riktas till vuxna färdtjänstresenärer under 65 år.

Stadsmiljöförvaltningen gör bedömningen att avtalet fortsatt är ekonomiskt och verksamhetsmässigt förmånligt och bidrar på ett positivt sätt till resenärernas möjlighet att resa i staden och i hela Västtrafiks zon A.

Förvaltningen föreslår att avtal tecknas med Västtrafik enligt bilagda förslag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Avtalet medför en årlig kostnad för nämnden på 4 037 tkr räknat från avtalsstarten 16 mars 2026. För 2026 blir totala kostnaden för det avslutande samt nytt avtal med Västtrafik cirka 3 570 tkr.

Det nu löpande avtalet innebar en kostnadsbesparing under nio månader under 2024 som uppgick till omkring 5 mnkr. Denna nivå på besparing motiverar ett nytt avtal.

Bedömning ur ekologisk dimension

Effekterna ur ett ekologiskt perspektiv ska inte överdrivas. En viss positiv påverkan innebär det om färre färdtjänstresor utförs men denna begränsas av att nästan samtliga färdtjänstfordon drivs fossilfritt.

I den mån resande kan förflyttas från färdtjänstfordon till kollektivtrafik så innebär det en positiv effekt på trafiken i Göteborg.

Bedömning ur social dimension

Ett sådant här erbjudande riktar sig till vuxna färdtjänstresenärer under 65 år. De som redan fyllt 65 år har möjlighet till ett seniorkort. Barn och ungdomar upp till 20 år har i de flesta fall skolkort. Den aktuella åldersgruppen utgör cirka 20 procent av färdtjänstresenärerna. De är mer aktiva i sitt resande än dem som passerat 65 år. Många studerar eller arbetar och åker då mer eller mindre dagligen med färdtjänst. Många färdtjänstresenärer värdesätter möjligheten att i viss utsträckning klara sitt resebehov utan att beställa färdtjänst. Det stärker självkänslan samtidigt som den privata ekonomin gynnas.

Bilaga

1. Uppdragsavtal avseende tillköp av färdtjänstbiljett

Ärendet

I januari 2024 tecknades ett tvåårigt avtal med Västtrafik om tillköp av så kallade färdtjänstkort som medger kostnadsfria resor i kollektivtrafiken zon A. avtalet löper ut i mars 2026 och förslag till nytt avtal finns nu att ta ställning till.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Sedan tidigt 90-tal var månadskortet för färdtjänstresor förknippat med den särskilda förmånen att kunna åka utan avgift i kollektivtrafiken under hela dygnet. När månadskorten försvann så upphörde även denna förmån.

Ett starkt önskemål från Färdtjänstens råd för funktionshinderfrågor var att även fortsättningsvis ha denna möjlighet. Stadsmiljönämnden beslutade då att teckna ett tvåårigt avtal med Västtrafik om avgiftsfria resor i kollektivtrafiken för vuxna färdtjänstresenärer under 65 år.

Under början av 2025 gjorde stadsmiljöförvaltningen en utvärdering av avtalet med Västtrafik som innefattade statistik över nyttjandet av de cirka 2 000 kort som delats ut men också om hur denna grupp av resenärer förändrat sitt resande med färdtjänst. Utvärderingen visade att resenärerna under perioden 15 mars till 31 december 2024 gjort omkring 255 000 resor i kollektivtrafiken. Samtidigt visade statistiken att dessa resenärer rest 25 000 färre färdtjänstresor under samma period. Andra färdtjänstresenärer i samma åldersgrupp utan kort från Västtrafik ökade under samma period sitt resande med färdtjänst. Det gjorde även resenärer i åldern 65 år och äldre. En försiktig ekonomisk beräkning visade därigenom att en kostnadsminskning som närmar sig 5 mnkr hade uppstått för den resenärsgrupp som hade ett färdtjänstkort från Västtrafik.

Sammantaget var förvaltningens bedömning att det tvååriga avtalet med Västtrafik bidragit till förvaltningens verksamhetsmässiga mål och samtidigt inneburit en utökad möjlighet för denna grupp resenärer att använda den alltmer anpassade kollektivtrafiken.

Avtal med Västtrafik

Västtrafik har nu presenterat ett förslag till avtal. Avtalet löper tills vidare men kan ömsesidigt sägas upp med sex kalendermånader. Det omfattar personer som är folkbokförda i kommunen och berättigade till färdtjänst. Eftersom Göteborgs Stad redan erbjuder ett seniorkort till personer som fyllt 65 år så kommer dessa Färdtjänstkort att erbjudas vuxna färdtjänstresenärer som ännu inte fyllt 65 år.

De kort som delas ut kommer att gälla i hela Västtrafik zon A.

I avtalet stadgas en ersättning per månad som under 2026 uppgår till 366 388 kr. Denna baseras på antal utförda resor inom befintligt avtal under perioden maj 2024 – april 2025. För åren som följer är det resandet i nästa 12-månadersperiod som utgör grund för beräkning av ersättningen.

Den här beräkningsmetoden innebär att ersättningen inte regleras och avräknas efter faktiskt utfall av antal resor respektive år.

Kostnad för staden

Under 2026 kommer kostnaden för avtalen att uppgå till totalt 3 571 tkr. Det bygger på att månadskostnaden 1 januari – 15 mars är 150 tkr per månad. Därefter påbörjas det nya avtalet med högre månadskostnad.

Som nämns i bakgrundsavsnittet ovan så beräknar stadsmiljöförvaltningen att kostnaden för avtalet med viss marginal kommer att kompenseras av ett lägre resande med färdtjänst i den grupp av personer som tackat ja till erbjudande om ett Färdtjänstkort för kollektivtrafik.

En genomsnittlig minskning av antalet färdtjänstresor med 25 000 betyder att varje innehavare av ett Färdtjänstkort reser en resa mindre i färdtjänst varje månad, jämfört med tidigare. Med en nettokostnad efter egenavgift på omkring 215 kr per färdtjänstresa betyder det att besparingen är drygt 5 mnkr per år. Denna besparing täcker fullt ut upp för kostnaden för avtalet med Västtrafik.

Förvaltningens bedömning

I samband med beslut av nytt avgiftssystem för färdtjänstresor från februari 2024 beslutade också trafiknämnden att teckna ett tvåårigt avtal med Västtrafik om Färdtjänstkort för resor i kollektivtrafiken för färdtjänstresenärer i åldern 20 – 64 år. Avtalet utgjorde en ersättning för en tidigare förmån färdtjänstresenärer haft med resor i kollektivtrafiken.

När Färdtjänstens råd för funktionshinderfrågor ställde sig bakom förslaget till nya färdtjänstavgifter var det planerade avtalet med Västtrafik en vägande grund för sin acceptans.

När de två avtalsåren nu löper mot sitt slut är stadsmiljöförvaltningens bedömning att det varit till förmån för såväl resenärer som för förvaltningen. Ett förnyat avtal med Västtrafik ligger också i linjen med nämndens grunduppdrag, ”Nämnden har ett helhetsansvar för stadens offentliga rum och samlade framkomlighet ...”.

Jenny Olsson

avdelningschef
mobilitet och serviceresor

Anders Ramsby

förvaltningsdirektör
stadsmiljöförvaltningen